

Bibliotek på dagsorden!

Ved inngangen til den digitale tidsalder kan det kanskje virke noe aparte å rette søke-lyset på noe så tilsynelatende pass og foreldt som bibliotekene. Med de siste års teknologiske utvikling i bakhodet, er det mange som ser for seg en utvikling der informasjon blir digitalisert og gjort tilgjengelig via internett, og at man derfor ikke lenger vil ha bruk for bibliotek.

perspektiv

KLAUS JØRAN TOLLAN

Jeg vil hevde at en slik oppfatning er direkte feil, og at det heller forholder seg motsatt; det er trekk ved den digitale utvikling og samfunns-utviklingen for øvrig som tyder på at bibliotekene blir viktigere enn noensinne.

Mange tror, naturligvis mot bedre vitende, at vi ikke lenger har bruk for å kjøpe inn informasjonsbærende materiale som for eksempel bøker, aviser og tidsskrifter til bibliotekene. «Alt» er jo likevel tilgjengelig på internett! Politikerne i Hedmark tror visstnok at det er slik – de har i hvert fall redusert bokbudsjettene per innbygger med 13,3 prosent fra 1989 til 1996. Politikerne i fylkeshovedstaden Hamar er enda mer «framsynte» – der har man uten store protester og særlig bekymring sørget for at bokbudsjettet per innbygger i 1996 var 44,8 prosent lavere enn i 1989. I samme periode har utlånet fra Hed-

“ Det er fristende å spørre: Hva er det innbyggerne i fylket har skjønt, og som har gått politikerne hus forbi? ”

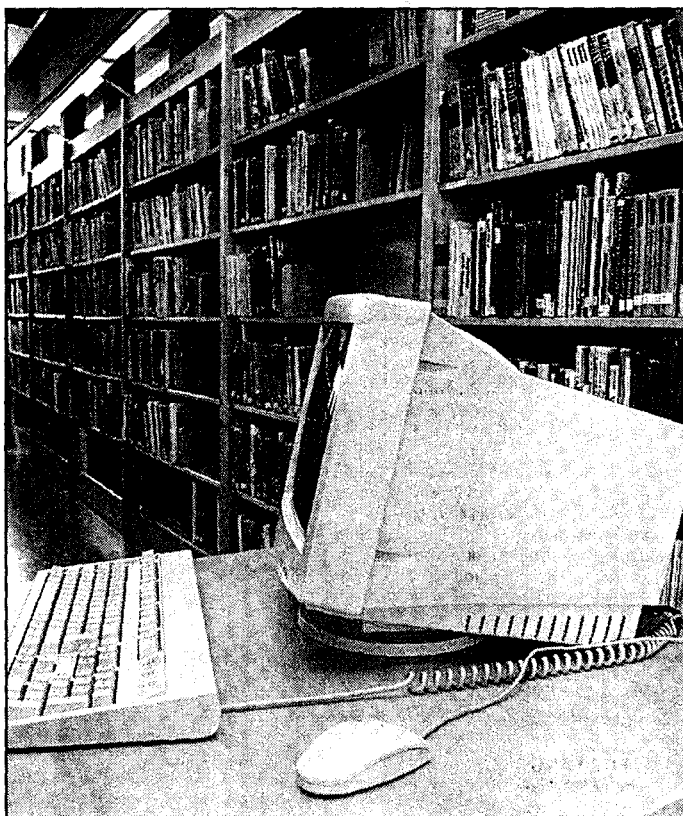
marks-bibliotekene økt med 9 prosent. Det er fristende å spørre: Hva er det innbyggerne i fylket har skjønt, og som har gått politikerne hus forbi?

KOSTER PENGER

Mye informasjon, nyttig såvel som unyttig, vil uten tvil bli gjort elektronisk tilgjengelig. I den forbindelse er det viktig å huske på at forlagsvirksomhet, enten det endelige produktet foreligger i trykt eller elektronisk form, er basert på økonomisk fortjeneste. Tilgang til kvalitetssikret, relevant og nyttig informasjon vil fortsatt koste penger. Og det er blant annet i den sammenheng bibliotekene fortsatt vil være både katalysator og åsted for overføring av denne informasjonen til den brede offentlighet.

KULTURELLE UTTRYKK

Et bibliotek er en veloverveid, organisert og vedlikeholdt samling kulturelle uttrykk i form av for eksempel bøker, aviser, tidsskrift, video og musikkmateriale. Internett på sin side framstår som en udiffersiert masse av dokumenter og informasjon uten noen form for kvalitetssikring. Biblioteket tilveiebringer kunnskap og informasjon i en intellektuell kontekst, mens internett tilbyr rask, universell tilgang til tidssensitiv informasjon. Bibliotekene har standardiserte gjenfinningsverktøy, mens internett har et virvar av søkemaskiner som ikke skiller mellom snørr

VIKTIGERE ENN NOENSINNE: Det er trekk ved den digitale utvikling og samfunns-utviklingen for øvrig som tyder på at bibliotekene blir viktigere enn noensinne, skriver artikkelforfatteren. Her fra Hamar Bibliotek.

FOTO: KJELL O. ERIKSEN

og barter. På bibliotekene finnes personale som gir direkte service til brukerne, mens man på internett i det store og hele er overlatt til seg selv for å få tak i relevant informasjon. Halvparten av den norske befolkning, uansett aldersgruppe, bruker bibliotekene regelmessig, mens det fortsatt bare er noen hundretusen nordmenn med tilgang til internett. Bibliotekene og det tilbudet som gis der er gratis, mens tilgang til internett og den informasjon som finnes der forutsetter investeringer i datautstyr til flere tusen kroner. Og typisk nok, det er internett og ikke bibliotekene som får medias oppmerksomhet!

RASK TILGANG

Jeg er en av dem som vanskelig kan tenke meg en hverdag uten internett – og bibliotek! For det er områder hvor internett faktisk er biblioteket overlegent. Når det gjelder rask, universell tilgang til tidssensitiv informasjon kan man foreløpig vanskelig tenke seg noe bedre enn internett. Og internett bringer uten tvil hele verden inn i hvert eneste bibliotek uavhengig av størrelse eller lokalisering. Den store utfordring blir å koble bibliotek sammen med det beste på internett. Der den ene slutter, bør den andre stå klar for å føre den informa-

sjons-trengende videre.

IVARETA BEHOVENE

Uansett valgutfall til høsten vil vi ha en regjering som vil og må satse på utdanning og kunnskap. Mye av den kunnskapen kommer fra lærere i utdanningsinstitusjonene og ikke minst lærebøker. Ofte glemmer man å ta i betraktning at stadig større deler av undervisningen krever tilleggsmateriale og tilgang til store og aktuelle kunnskapsmengder. Bibliotekvesenet er den samfunnsmessige innretning som skal ivareta disse behovene. Som Finn Jor skriver i sin kronikk: «Bibliotekene er ingen form for vel-gjørenhet fra det offentliges side, de er både en del av utdanningssystemet og en del av kulturlivet – og det i en stadig høyere grad». Dette fordrer politikere på alle nivå som igjen fokuserer på kultur- og utdanningspolitikk i vid forstand. En sterkere bevissthet og handlegkraft på dette området er høyst påkrevet. Det kunne vært interessant med en valgkamp hvor slike fundamentale sammenhenger for samfunnsutviklingen igjen kunne komme i fokus!

Klaus Jøran Tollan er avdelingsleder ved Hamar Bibliotek og leder av Bibliotekarforbundet i Hedmark og Opp-